EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 6.12.2023
COM(2023) 950 final

2023/0461 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i det partnerskapsråd som inrättats genom handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan, vad gäller de produktspecifika övergångsreglerna för elektriska ackumulatorer och elfordon

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Detta förslag behandlar beslutet om den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i det partnerskapsråd som inrättats genom avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan. Beslutet avser det planerade antagandet av ett beslut om ändring av de produktspecifika övergångsreglerna för elektriska ackumulatorer och elfordon i bilaga 5 till handels- och samarbetsavtalet mellan EU och Förenade kungariket för att förlänga tillämpningsperioden för de produktspecifika reglerna i avsnitt 1 i bilaga 5 till och med den 31 december 2026 och för att upphöra med tillämpningen av de produktspecifika reglerna i avsnitt 2. Dessutom bör tillämpningsområdet för artikel 68 ändras för att specificera att detta är en engångsförlängning av de produktspecifika reglerna samt en engångsändring av innehållet i dessa regler för produkter som omfattas av bilaga 5.

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. Handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket

Avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan (*handels- och samarbetsavtalet*) fastställer, bland annat, regler för handeln mellan unionen och Förenade kungariket. Dessa regler omfattar ursprungsregler som anger på vilka grunder en produkt kan anses ha sitt ursprung i unionen eller Förenade kungariket. Endast produkter med ursprung i en part i handels- och samarbetsavtalet kan omfattas av den förmånsordning som fastställs i avtalet.

Avtalet trädde i kraft den 1 maj 2021.

2.2. Partnerskapsrådet

Det partnerskapsråd som inrättats genom handels- och samarbetsavtalet övervakar uppnåendet av avtalets mål och övervakar och underlättar dess genomförande och tillämpning. Det består av företrädare för unionen och Förenade kungariket och antar sitt beslut genom ömsesidig överenskommelse.

Artikel 68 i handels- och samarbetsavtalet ger partnerskapsrådet befogenhet att ändra bestämmelser som rör ursprungsregler.

2.3. Partnerskapsrådets planerade akt

Partnerskapsrådet avser att genom skriftligt förfarande anta ett beslut om ursprungsregler för elektriska ackumulatorer och elfordon (*den planerade akten*).

Genom den planerade akten ändras bilaga 5 och artikel 68 i handels- och samarbetsavtalet för att säkerställa att

- tillämpningen av de produktspecifika övergångsregler om ursprung för elektriska ackumulatorer och elfordon som är tillämpliga till och med den 31 december 2023 förlängs till och med den 31 december 2026, och
- ursprungsreglerna för elektriska ackumulatorer och elfordon i bilagorna 3 och 5 till handels- och samarbetsavtalet inte kan ändras igen av partnerskapsrådet.

Den planerade akten kommer att bli bindande för parterna i enlighet med i enlighet med artikel 10 i avtalet: ”De beslut som antas av partnerskapsrådet [...] ska vara bindande för parterna och för alla organ som inrättas enligt detta avtal och enligt eventuella kompletterande avtal”.

3. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

I bilaga 5 till handels- och samarbetsavtalet föreskrivs ett successivt ikraftträdande av ursprungsregler för elektriska ackumulatorer och elfordon.

Den globala kontexten avseende säkerhet, ekonomi och handel, inbegripet Rysslands angreppmot Ukraina, covid-19-pandemin och konkurrensen från internationella subventionssystem, och dess konsekvenser (kraftigt stigande energikostnader, hög inflation) har lett till att vissa investeringar i det europeiska ekosystemet för batterier skjutits upp. Detta ledde till ett underskott på elbatterier som behövs för elfordon tillverkade i EU.

Till följd av detta har unionsindustrin uttryckt oro över att den europeiska bilexporten till Förenade kungariket inte kommer att uppfylla de nya ursprungsreglerna, som skulle börja tillämpas från och med den 1 januari 2024, vilket leder till tullar på denna export, följt av minskad konkurrenskraft på den brittiska marknaden.

Den planerade akten syftar till att förse industrin med en övergångsmekanism som gör det möjligt att fortsätta att tillämpa de nuvarande, mindre stränga ursprungsreglerna för elektriska ackumulatorer och elfordon till och med den 31 december 2026.

Det slutliga målet med dessa ursprungsregler är dock att uppmuntra investeringar i batteritillverkningskapacitet i EU och Förenade kungariket. Från och med den 1 januari 2027 kommer därför de produktspecifika ursprungsregler som anges i bilaga 3 till handels- och samarbetsavtalet att tillämpas, såsom ursprungligen planerades.

De nya reglerna bör inte heller skjutas upp ytterligare. Genom den planerade akten avskaffas därför möjligheten att genom samma förfarande förlänga de tillfälliga produktspecifika ursprungsreglerna. Dessutom tar den planerade akten bort möjligheten att ändra innehållet i de produktspecifika reglerna för elektriska ackumulatorer och elfordon.

4. RÄTTSLIG GRUND

4.1. Förfarandemässig rättslig grund

4.1.1. Principer

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) föreskrivs att beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram”.

Begreppet akter med rättslig verkan omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga. Det omfattar även instrument som inte har bindande verkan enligt internationell rätt, men som är ”ägnade att på ett avgörande sätt påverka innehållet i de bestämmelser som antas av unionslagstiftaren”[1].

[1] Domstolens dom av den 7 oktober 2014, Tyskland mot rådet, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punkterna 61–64.

4.1.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Partnerskapsrådet är ett organ som inrättas genom ett avtal, nämligen handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan.

Den akt som ska antas av partnerskapsrådet utgör en akt med rättslig verkan. Den planerade akten kommer att vara bindande för parterna i enlighet med artikel 10 i handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan.

Den planerade akten varken kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram.

Den förfarandemässiga rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 218.9 i EUF-fördraget.

4.2. Materiell rättslig grund

4.2.1. Principer

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas på unionens vägnar. Om den planerade akten har två syften eller två beståndsdelar av vilka det ena syftet eller den ena beståndsdelen kan identifieras som det eller den huvudsakliga, medan det eller den andra endast är av underordnad betydelse, måste det beslut som antas enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget ha en enda materiell rättslig grund, nämligen den som krävs med hänsyn till det huvudsakliga eller avgörande syftet eller den huvudsakliga eller avgörande beståndsdelen.

4.2.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Det huvudsakliga syftet med och innehållet i den planerade akten rör den gemensamma handelspolitiken.

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 207 i EUF-fördraget.

4.3. Slutsats

Den rättsliga grunden för det föreslagna beslutet bör vara artikel 207 i EUF-fördraget jämförd med artikel 218.9 i EUF-fördraget.

5. OFFENTLIGGÖRANDE AV DEN PLANERADE AKTEN

Eftersom partnerskapsrådets akt kommer att ändra artikel 68 i handels- och samarbetsavtalet och bilaga 5 (Produktspecifika övergångsregler för elektriska ackumulatorer och elfordon) till handels- och samarbetsavtalet är det lämpligt att offentliggöra den i *Europeiska unionens officiella tidning* efter antagandet.

2023/0461 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i det partnerskapsråd som inrättats genom handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan, vad gäller de produktspecifika övergångsreglerna för elektriska ackumulatorer och elfordon

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 207 jämförd med artikel 218.9,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Handels- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan (*handels- och samarbetsavtalet*) ingicks av unionen genom rådets beslut (EU) 2021/689 av den 29 april 2021 och trädde i kraft den 1 maj 2021.

(2) I del två avdelning I kapitel 2 i avtalet och i bilagorna 2–9 till avtalet fastställs bestämmelser om definitionen av ursprungsprodukter och metoder för administrativt samarbete.

(3) Enligt artiklarna 7 och 68 i avtalet får partnerskapsrådet ändra del två (Handel, transport, fiske och andra arrangemang) avdelning I (Handel med varor) kapitel 2 (Ursprungsregler) och dess bilagor.

(4) Det är lämpligt att fastställa den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i partnerskapsrådet, eftersom beslutet kommer att vara bindande för unionen.

(5) I bilaga 5 till handels- och samarbetsavtalet föreskrivs ett successivt ikraftträdande av produktspecifika ursprungsregler för elektriska ackumulatorer och elfordon.

(6) Den globala kontexten avseende säkerhet, ekonomi och handel, inbegripet Rysslands angreppmot Ukraina, covid-19-pandemin och konkurrensen från nya internationella subventionssystem, har lett till att vissa investeringar i det europeiska ekosystemet för batterier avbrutits eller skjutits upp, samt till ett långsammare genomförande av de betydande investeringsplaner som upprätthållits trots de övergripande förutsättningarna. De direkta konsekvenserna av dessa yttre faktorer, såsom kraftigt stigande energikostnader och hög inflation, har ytterligare hindrat utvecklingen av ekosystemet för batterier i EU.

(7) Att utvecklingen av ekosystemet för batterier har gått långsammare än förväntat har väckt farhågor hos unionsindustrin om att den europeiska bilexporten till Förenade kungariket inte kommer att uppfylla de nya produktspecifika ursprungsreglerna, vilket skulle leda till att tullar införs på denna export och inverka negativt på dess konkurrenskraft på den brittiska marknaden.

(8) Det är därför lämpligt att förse industrin med en övergångsmekanism. Denna mekanism bör göra det möjligt för batteriindustrin att expandera ytterligare och stödja en stark produktionsbas av elfordon i Europa som kan konkurrera internationellt. Detta kommer att säkerställa att den europeiska bilexporten till Förenade kungariket i slutändan uppfyller ursprungsreglerna i handels- och samarbetsavtalet.

(9) Övergångsmekanismen kommer att göra det möjligt att fortsätta att tillämpa de nuvarande produktspecifika ursprungsreglerna för elektriska ackumulatorer och elfordon till och med den 31 december 2026. Från och med den 1 januari 2027 kommer de produktspecifika ursprungsregler som anges i bilaga 3 till handels- och samarbetsavtalet att tillämpas.

(10) Syftet med de ursprungsregler för elektriska ackumulatorer och elfordon som fastställs i handels- och samarbetsavtalet är att uppmuntra investeringar i batteritillverkningskapacitet i EU och Förenade kungariket. Någon ytterligare uppskjutning av de nya reglerna övervägs inte. Därför bör möjligheten till ytterligare ändringar av de produktspecifika ursprungsreglerna för elektriska ackumulatorer och elfordon tas bort.

(11) EU är fast beslutet att utveckla och stärka EU:s leveranskedjor och ett ekosystem för batterier och elfordon. Därför bör en engångsförlängning av de nu tillämpliga ursprungsreglerna åtföljas av strategiskt stöd till batterisektorn och ett mer aktivt samarbete med industrin. Det är framför allt viktigt att den europeiska bilindustrin ökar sina investeringar längs hela batterivärdekedjan genom att ingå offtake-avtal i syfte att tillgodose minst 70 % av efterfrågan på batterier genom inhemsk anskaffning, och bidra till att stärka batteriernas hållbarhet, spårbarhet och cirkularitet i enlighet med det befintliga regelverket och i synnerhet Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier[2].

(12) För att ytterligare främja ett snabbare och mer kostnadseffektivt stöd till tillverkningen i medlemsstaterna av de mest hållbara batterierna kommer kommissionen att inrätta ett särskilt instrument inom ramen för innovationsfonden[3]. Detta instrument, som kommer att initieras 2024, kommer att tillhandahålla finansiering på upp till tre miljarder euro under de kommande tre åren, eventuellt som en fast premie för tillverkad batterikapacitet till europeiska tillverkare av de mest hållbara batterierna, vilket skapar betydande spridningseffekter på hela den europeiska värdekedjan för batterier, särskilt i tidigare led. Mekanismen bör stödja kapitalutgifter och driftskostnader, i enlighet med fördragen, och vara kumulativ med andra former av stöd som mottagits av stödberättigade enheter. Budgeten för ansökningsomgångarna, kriterierna för stödberättigande och andra villkor för detta instrument kommer att fastställas under 2024.

(13) Kommissionen kommer också att utvidga detta instrument för att göra det möjligt för medlemsstaterna att använda sina nationella budgetresurser för stöd till projekt på deras territorium som är relevanta för utvecklingen av EU:s kapacitet för hållbar tillverkning av batterier, samtidigt som man förlitar sig på en unionsomfattande auktionsmekanism för att identifiera de mest konkurrenskraftiga projekten. Detta

[2] EUT L 191, 28.7.2023.

[3] Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

kommer att undvika en fragmentering av batterimarknaden i EU och spara de administrativa kostnaderna för att utveckla olika stödsystem i medlemsstaterna.

(14) Kommissionen kommer att noga övervaka den europeiska bilindustrins ovan beskrivna engagemang i utvecklingen av ett europeiskt ekosystem för batterier. Kommissionen kommer särskilt att inleda halvårsvisa dialoger med fordons- och batteriindustrin för att kontinuerligt bedöma framstegen mot att uppnå det överordnade målet att minst 70 % av deras efterfrågan på batterier uppnås genom inhemsk anskaffning, samt industrins beredskap att uppfylla de permanenta ursprungsregler i handels- och samarbetsavtalet som gäller från och med 2027. Kommissionen kommer utifrån denna bedömning att överväga ytterligare åtgärder för bättre efterlevnad, beroende på vad som är lämpligt.

(15) Samtidigt som detta beslut avlägsnar ett steg i infasningen av striktare ursprungsregler enligt handels- och samarbetsavtalet, och därför förlänger de nuvarande ursprungsreglerna till och med utgången av 2026, står EU fast vid de regler som kommer att träda i kraft 2027. Detta beslut utesluter därför möjligheten till ytterligare ändringar av de produktspecifika ursprungsreglerna för elektriska ackumulatorer och elfordon genom ett beslut av partnerskapsrådet. Kommissionen kommer fortlöpande att göra nya bedömningar av situationen på de globala och europeiska batterimarknaderna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i partnerskapsrådet anges i bilagan.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till kommissionen.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande